

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. rugsėjo 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Sąjungos pilietybė — SESV 20 straipsnis —
Trečiosios šalies pilietis, išlaikantis mažametį vaiką, Sąjungos pilietį — Teisė gyventi vaiko pilietybės
valstybėje narėje — Vieno iš tėvų teistumas — Sprendimas išsiųsti iš šalies vieną iš vaiko tėvų, lemiantis
ir netiesioginį atitinkamo vaiko išsiuntimą iš šalies“

Byloje C-304/14

dėl *Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* (Aukštesnysis teismas (Imigracijos ir
prieglobsčio bylų kolegija), Jungtinė Karalystė) 2014 m. birželio 4 d. sprendimu, kurį Teisingumo
Teismas gavo 2014 m. birželio 24 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį
sprendimą byloje

Secretary of State for the Home Department

prieš

CS

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen,
C. Toader, D. Šváby, F. Biltgen ir C. Lycourgos, teisėjai A. Rosas (pranešėjas), E. Juhász, A. Borg
Barthet, M. Safjan, M. Berger, A. Prechal ir K. Jürimäe,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. birželio 30 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- CS, atstovaujamos QC R. Husain, baristerių L. Dubinsky ir P. Tridimas, įgaliotų solisitoriaus
D. Furner,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos M. Holt ir J. Beeko, padedamų baristerio
D. Blundell,
- Danijos vyriausybės, atstovaujamos C. Thorning ir M. Wolff,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas ir R. Coesme,

* Proceso kalba: anglų.

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna, K. Pawłowska ir M. Pawlicka,
— Europos Komisijos, atstovaujamos I. Martínez del Peral, C. Tufvesson ir M. Wilderspin,
susipažinęs su 2016 m. vasario 4 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada, priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 20 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant trečiosios valstybės pilietės CS, mažamečio vaiko, Sąjungos piliečio, turinčio valstybės narės, kurioje visada gyveno, pilietybę, motinos ginčą su *Secretary of State for the Home Department* (vidaus reikalų ministras, Jungtinė Karalystė) dėl sprendimo ją išsiųsti iš šios valstybės narės teritorijos į trečiąją valstybę dėl teistumo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46, klaidų ištaisymas OL L 274, 2009, p. 47), 3 straipsnyje „Naudos gavėjai“ numatyta:

„1. Ši direktyva taikoma visiems Sąjungos piliečiams, kurie atvyksta į kitą valstybę narę, kurios piliečiai jie nėra, ir 2 straipsnyje apibrėžtiems jų šeimos nariams, kurie juos lydi arba prisijungia prie jų.

2. Nepažeisdama jokių laisvo judėjimo ir gyvenimo teisių, kuriuos atitinkami asmenys gali turėti savime [Nepažeisdama jokių asmeninių laisvo judėjimo ir gyvenimo teisių], priimančioji valstybė narė, laikydama savo teisės aktų, palengvina galimybę įvažiuoti ir gyventi šalyje tokiems asmenims:

- a) bet kokiems kitiems šeimos nariams, neatsižvelgiant į jų pilietybę, nepatenkantiems į 2 straipsnio 2 dalies [2 straipsnio 2 punkte pateiktą] apibrėžimą, kurie savo išvykimo šalyje yra išlaikomi ar veda bendrą namų ūkį su pirminę gyvenimo šalyje teisę turinčiu Sąjungos piliečiu <...>

<...>

Priimančiosios valstybės narės imasi išsamiai nagrinėti asmenines aplinkybes [asmens situaciją] ir turi patvirtinti bet koki draudimą [motyvuoti kiekvieną atsisakymą leisti] šiems žmonėms įvažiuoti ir gyventi šalyje.“

Jungtinės Karalystės teisė

Valstybės sienos įstatymas

- 4 Pagal *UK Borders Act 2007* (2007 m. Jungtinės Karalystės valstybės sienos įstatymas; toliau – Valstybės sienos įstatymas) 32 straipsnio 5 punktą tuo atveju, jei asmuo, kuris nėra Jungtinės Karalystės pilietis, šioje šalyje nuteisiamas už nusikalstamą veiką ir jam skiriama bent dvylikos mėnesių laisvės atėmimo bausmė, vidaus reikalų ministras turi priimti sprendimą išsiųsti šį asmenį iš šalies.
- 5 Iš Valstybės sienos įstatymo 33 straipsnio matyti, kad atleidžiamasis reikalavimas netaikomas, jei išsiuntus nuteistąjį asmenį pagal sprendimą išsiųsti iš šalies:
  - a) būtų pažeistos asmens teisės pagal 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytą Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją; arba
  - b) būtų pažeistos pareigos, Jungtinei Karalystei tenkančios pagal 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašytą Konvenciją dėl pabėgėlių statuso (Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys, 189 t., p. 150, [1954 m.], Nr. 2545); arba
  - c) būtų pažeistos nusikalstamą veiką padariusio asmens teisės, kurias jis turi pagal Europos Sąjungos sutartis.

Imigracijos taisyklės

- 6 Pagal *Immigration (European Economic Area) Regulations 2006* (2006 m. Imigracijos (Europos ekonominė erdvė) taisyklės) redakciją, iš dalies pakeistą 2012 m. (toliau – Imigracijos taisyklės), kurioje atsižvelgta į 2011 m. kovo 8 d. Sprendimą *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124), 15A straipsnio 4A dalį asmuo, atitinkantis šioje nuostatoje nustatytus kriterijus, turi „išvestinę teisę gyventi Jungtinėje Karalystėje“.
- 7 Tačiau pagal šių taisyklių 15A straipsnio 9 dalį asmuo, kuris paprastai turėtų išvestinę teisę gyventi šalyje remiantis, be kita ko, minėto 15A straipsnio 4A dalies nuostatomis, šios teisės neturi, „jei vidaus reikalų ministras priėmė sprendimą pagal [Imigracijos taisyklių 19 straipsnio 3 dalies b punktą, 20 straipsnio 1 dalį arba 20A straipsnio 1 dalį]“.
- 8 Pagal šių taisyklių 20 straipsnio 1 dalį vidaus reikalų ministras gali neišduoti, panaikinti arba atsisakyti pratęsti registracijos sertifikatą, leidimo gyventi šalyje kortelę, leidimą nuolat gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą arba leidimo nuolat gyventi šalyje kortelę, „jei atsisakymas ar panaikinimas yra pagrįstas viešosios tvarkos, visuomenės saugumo arba visuomenės sveikatos pagrindais“.
- 9 Pagal Imigracijos taisyklių 20 straipsnio 6 dalį toks sprendimas turi būti priimtas laikantis šių taisyklių 21 straipsnio.
- 10 Pagal Imigracijos taisyklių 21A straipsnį šių taisyklių iš dalies pakeistos redakcijos 4 dalis taikoma sprendimams, be kita ko, susijusiems su išvestine teise gyventi šalyje. Pagal minėtų taisyklių 21A straipsnio 3 dalies a punktą jų 4 dalis taikoma taip, tarsi „nuorodos į atvejį, „pateisinamą viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar visuomenės sveikatos pagrindais laikantis 21 straipsnio“, reiškia nuorodą į atvejį, kuriuo „prisidedama prie bendrojo intereso apsaugos“.
- 11 Iš šių nuostatų matyti, kad galima nesuteikti išvestinės teisės gyventi šalyje asmeniui, kuris paprastai galėtų remtis išvestine teise gyventi šalyje pagal SESV 20 straipsnį, kaip jis išaiškintas 2011 m. kovo 8 d. Teisingumo Teismo Sprendime *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124), jei tuo prisidedama prie bendrojo intereso apsaugos.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 12 Trečiosios valstybės pilietė CS 2002 m. susituokė su Jungtinės Karalystės piliečiu. 2003 m. rugsėjo mėn. šios santuokos pagrindu ji gavo vizą ir teisėtai atvyko į Jungtinę Karalystę, taip pat gavo leidimą gyventi šioje šalyje iki 2005 m. rugpjūčio 20 dienos. 2005 m. spalio 31 d. jai buvo išduotas leidimas nuolat gyventi šioje valstybėje narėje.
- 13 2011 m. Jungtinėje Karalystėje šioje santuokoje gimė vaikas. CS vienintelė faktiškai rūpinosi šiuo vaiku, Jungtinės Karalystės piliečiu.
- 14 2012 m. kovo 21 d. CS buvo nuteista už nusikalstamą veiką. 2012 m. gegužės 4 d. jai skirta dvylikos mėnesių laisvės atėmimo bausmė.
- 15 2012 m. rugpjūčio 2 d. CS buvo pranešta, kad dėl teistumo ji gali būti išsiųsta iš Jungtinės Karalystės. 2012 m. rugpjūčio 30 d. CS pateikė prašymą suteikti prieglobstį šioje valstybėje narėje. Jos prašymą išnagrinėjo kompetentinga nacionalinė institucija, t. y. vidaus reikalų ministras.
- 16 2012 m. lapkričio 2 d. CS, atlikusi laisvės atėmimo bausmę, buvo paleista į laisvę, o 2013 m. sausio 9 d. vidaus reikalų ministras atmetė jos prašymą suteikti prieglobstį. Sprendimas išsiųsti CS iš Jungtinės Karalystės į trečiąją valstybę buvo priimtas remiantis Valstybės sienos įstatymo 32 straipsnio 5 punktu. CS, pasinaudojusi teise pareikšti ieškinį, apskundė šį sprendimą *First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* (Pirmosios instancijos teismas (Imigracijos ir prieglobsčio bylų kolegija), Jungtinė Karalystė). 2013 m. rugsėjo 3 d. CS ieškinys buvo patenkintas tuo, kad išsiuntus ją iš šalies būtų pažeista Konvencija dėl pabėgėlių statuso, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 3 ir 8 straipsniai ir Sutartys.
- 17 Savo sprendime *First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* (Pirmosios instancijos teismas (Imigracijos ir prieglobsčio bylų kolegija)) konstatavo, kad CS atžvilgiu nustačius išsiuntimo iš šalies priemonę joks kitas šeimos narys Jungtinėje Karalystėje negalėtų rūpintis vaiku, todėl jis turėtų kartu su savo motina vykti į jos kilmės šalį. Remdamasis su Europos Sąjungos pilietyste susijusiomis CS vaiko teisėmis, turimomis pagal SESV 20 straipsnį, kaip jis išaiškintas 2011 m. kovo 8 d. Sprendime *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124), šis pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad: „Europos Sąjungos pilietis jokiais aplinkybėmis negali būti netiesiogiai išsiųstas iš Europos Sąjungos teritorijos <...>, [kad] šiam reikalavimui netaikoma jokia išimtis, įskaitant atvejus, kai <...> tėvai yra teisti už nusikalstamą veiką, <...> [ir kad] todėl sprendimas dėl išsiuntimo šioje byloje prieštarauja teisei, nes jis pažeidžia vaiko teises pagal SESV 20 straipsnį“ .
- 18 Vidaus reikalų ministrui buvo leista pateikti apeliacinį skundą *Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* (Aukštesnysis teismas (Imigracijos ir prieglobsčio bylų kolegija), Jungtinė Karalystė). Jis tvirtino, kad patenkines CS ieškinį pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą, būtent vertindamas jos vaiko teises pagal SESV 20 straipsnį, pagal 2011 m. kovo 8 d. Sprendimą *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124) ir CS išvestines teises. Vidaus reikalų ministras, be kita ko, teigė, kad pagal Sąjungos teisę nedraudžiama išsiųsti CS į jos kilmės valstybę, net jei dėl to iš jos vaiko, Sąjungos piliečio, būtų atimta galimybė veiksmingai naudotis pagrindinėmis pagal Sąjungos piliečio statusą priklausančiomis teisėmis.

- 19 Šiomis aplinkybėmis *Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* (Aukštesnysis teismas (Imigracijos ir prieglobsčio bylų kolegija)) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar pagal Sąjungos teisę, visų pirma SESV 20 straipsnį, draudžiama valstybei narei iš savo teritorijos į ne ES šalį išsiųsti ne Sąjungos pilietį, kuris yra vaiko, tos valstybės narės piliečio (taigi ir Sąjungos piliečio), vienas iš tėvų, faktiškai besirūpinantis vaiku, jei dėl to iš šio vaiko, Sąjungos piliečio, būtų atimta galimybė veiksmingai naudotis pagrindinėmis pagal Sąjungos piliečio statusą priklausančiomis teisėmis?
2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, kokiomis aplinkybėmis toks išsiuntimas būtų leidžiamas pagal Sąjungos teisę?
3. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, kiek Direktyvos 2004/38 27 ir 28 straipsniais gali (jei apskritai gali) būti grindžiamas atsakymas į antrąjį klausimą?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 20 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 20 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos reikalaujama išsiųsti iš šios valstybės narės teritorijos į trečiąją valstybę pastarosios pilietį, turintį teistumą už tam tikro sunkumo nusikalstamą veiką, nors jis faktiškai rūpinasi mažamečiu vaiku, šios valstybės narės, kurioje jis gyvena nuo gimimo ir nepasinaudojo teise laisvai judėti, piliečiu, jeigu dėl tokio išsiuntimo šis vaikas būtų priverstas išvykti iš Sąjungos teritorijos ir taip iš jo būtų atimta galimybė veiksmingai naudotis pagrindinėmis pagal Sąjungos piliečio statusą priklausančiomis teisėmis.

Dėl su Sąjungos pilietybe susijusių Sąjungos teisės nuostatų

- 21 Visų pirma reikia konstatuoti, kad Direktyvos 2004/38 3 straipsnio „Naudos gavėjai“ 1 dalyje nustatyta, jog ji taikoma visiems Sąjungos piliečiams, kurie „atvyksta į kitą valstybę narę, kurios piliečiai jie nėra, ir jų šeimos nariams“.
- 22 Vadinas, ši direktyva netaikoma tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kai atitinkamas Sąjungos pilietis niekada nesinaudojo teise laisvai judėti ir visą laiką gyveno savo pilietybės valstybėje narėje (žr. 2011 m. kovo 8 d. Sprendimo *Ruiz Zambrano*, C-34/09, EU:C:2011:124, 39 punktą). Kai Sąjungos pilietis nėra „naudos gavėjas“, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalį, jo šeimos narys taip pat toks nėra, nes šia direktyva naudos gavėjo šeimos nariams suteiktos teisės yra ne savarankiškos šių narių teisės, bet išvestinės teisės, kurias šie įgyja kaip naudos gavėjo šeimos nariai (žr. 2011 m. gegužės 5 d. Sprendimo *McCarthy*, C-434/09, EU:C:2011:277, 42 punktą; 2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Dereci ir kt.*, C-256/11, EU:C:2011:734, 55 punktą ir 2013 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Ymeraga ir kt.*, C-87/12, EU:C:2013:291, 31 punktą).
- 23 Antra, dėl SESV 20 straipsnio Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Sąjungos piliečio, kuris, kaip Jungtinės Karalystės pilietybę turintis CS vaikas, nepasinaudojo teise laisvai judėti, situacijos vien dėl šios aplinkybės negalima prilyginti išimtinai valstybės vidaus situacijai, t. y. situacijai, kuri niekaip nesusijusi su kuriuo nors iš Sąjungos teisėje numatytų atvejų (žr. 2011 m. gegužės 5 d. Sprendimo *McCarthy*, C-434/09, EU:C:2011:277, 46 punktą; 2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Dereci ir kt.*, C-256/11, EU:C:2011:734, 61 punktą ir 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *O ir kt.*, C-356/11 ir C-357/11, EU:C:2012:776, 43 punktą).

- 24 Iš tiesų CS vaikas, kaip valstybės narės pilietis, pagal SESV 20 straipsnio 1 dalį turi Sąjungos piliečio statusą, kuris yra pagrindinis valstybių narių piliečių statusas, ir dėl to gali remtis, įskaitant savo pilietybės valstybės narės atžvilgiu, su tokiu statusu susijusiomis teisėmis (žr. 2011 m. gegužės 5 d. Sprendimo *McCarthy*, C-434/09, EU:C:2011:277, 48 punktą; 2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Dereci ir kt.*, C-256/11, EU:C:2011:734, 63 punktą ir 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *O ir kt.*, C-356/11 ir C-357/11, EU:C:2012:776, 44 punktą).
- 25 Sąjungos pilietybę kiekvienam Sąjungos piliečiui suteikia pagrindinę ir asmeninę teisę laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, taikant Sutartyje ir jai įgyvendinti patvirtintose priemonėse nustatytus apribojimus ir reikalavimus (šiuo klausimu žr. 2011 m. spalio 7 d. Sprendimo *Lassal*, C-162/09, EU:C:2010:592, 29 punktą ir 2012 m. spalio 16 d. Sprendimo *Vengrija / Slovakija*, C-364/10, EU:C:2012:630, 43 punktą).
- 26 Kaip Teisingumo Teismas konstatavo 2011 m. kovo 8 d. Sprendimo *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124) 42 punkte, pagal SESV 20 straipsnį draudžiamos nacionalinės priemonės, kuriomis iš Sąjungos piliečių atimama galimybė veiksmingai naudotis pagrindinėmis pagal Sąjungos piliečio statusą priklausančiomis teisėmis.
- 27 Vis dėlto su Sąjungos pilietybe susijusiomis Sutarties nuostatomis nesuteikiama jokių savarankiškų teisių trečiųjų valstybių piliečiams (2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 66 punktas ir 2013 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Ymeraga ir kt.*, C-87/12, EU:C:2013:291, 34 punktas).
- 28 Iš tiesų trečiųjų valstybių piliečiams Sutarties nuostatomis, susijusioms su Sąjungos pilietybe, galimos suteikti teisės yra ne savarankiškos šių trečiųjų valstybių piliečių teisės, bet išvestinės teisės iš Sąjungos piliečio turimų teisių. Išvestinių teisių tikslas ir pateisinimas grindžiamas išvada, kad atsisakius jas pripažinti gali būti pažeista, be kita ko, Sąjungos piliečio teisė laisvai judėti (2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 67 ir 68 punktai ir 2013 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Ymeraga ir kt.*, C-87/12, EU:C:2013:291, 35 punktas).
- 29 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs, kad egzistuoja labai specifinių situacijų, kai, nepaisant to, jog netaikoma su trečiųjų valstybių piliečių teise gyventi šalyje susijusi antrinė teisė, o suinteresuotasis Sąjungos pilietis nesinaudojo teise laisvai judėti, trečiosios valstybės piliečiui, kuris yra minėto Sąjungos piliečio šeimos narys, turi būti suteikta teisė gyventi šalyje, nes priešingu atveju būtų paneigtas Sąjungos pilietybės veiksmingumas, jei dėl tokios teisės nesuteikimo Sąjungos pilietis faktiškai privalėtų išvykti iš Sąjungos teritorijos apskritai ir iš jo būtų atimta galimybė veiksmingai naudotis pagrindinėmis pagal Sąjungos piliečio statusą priklausančiomis teisėmis (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 8 d. Sprendimo *Ruiz Zambrano*, C-34/09, EU:C:2011:124, 43 ir 44 punktus; 2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Dereci ir kt.*, C-256/11, EU:C:2011:734, 66 ir 67 punktus; 2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 71 punktą; 2013 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Ymeraga ir kt.*, C-87/12, EU:C:2013:291, 36 punktą ir 2013 m. spalio 10 d. Sprendimo *Alokpa ir Moudoulou*, C-86/12, EU:C:2013:645, 32 punktą).
- 30 Minėtoms situacijoms būdinga tai, kad net jeigu jos reglamentuojamos teisės aktais, kurie *a priori* patenka į valstybių narių kompetenciją, t. y. teisės aktais, susijusiais su trečiųjų valstybių piliečių teise atvykti į šalį ir joje apsigyventi, ir joms netaikomos antrinės teisės nuostatos, pagal kurias esant tam tikroms sąlygoms tokia teisė suteikiama, šios situacijos susijusios su Sąjungos piliečio judėjimo ir apsigyvenimo laisve, ir kad ši laisvė nebūtų pažeista, draudžiama atsisakyti pripažinti minėtiems trečiųjų valstybių piliečiams teisę įvažiuoti ir apsigyventi valstybėje narėje, kurioje šis Sąjungos pilietis gyvena (šiuo klausimu žr. 2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 72 punktą ir 2013 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Ymeraga ir kt.*, C-87/12, EU:C:2013:291, 37 punktą).
- 31 Nagrinėjamu atveju CS vaikas, kaip Sąjungos pilietis, turi teisę laisvai judėti ir gyventi Sąjungos teritorijoje, ir bet kuris šios teisės apribojimas patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį.

- 32 Sąjungos piliečio statuso suteikiamų teisių apribojimas gali lemti šio vaiko motinos, kuri juo faktiškai rūpinasi, išsiuntimą, ir dėl to vaikas gali faktiškai būti priverstas išvykti kartu su ja, taigi išvykti iš Sąjungos teritorijos apskritai. Dėl šio vaiko motinos išsiuntimo iš šalies iš jo būtų atimta galimybė veiksmingai naudotis pagrindinėmis pagal Sąjungos piliečio statusą priklausančiomis teisėmis.
- 33 Todėl reikia konstatuoti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama situacija gali lemti, jog iš CS vaiko bus atimta galimybė veiksmingai pasinaudoti pagrindinėmis pagal Sąjungos piliečio statusą priklausančiomis teisėmis, todėl ji patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį.

Dėl galimybės nustatyti išvestinės teisės gyventi šalyje pagal SESV 20 straipsnį apribojimus

- 34 Jungtinės Karalystės vyriausybė mano, kad dėl padarytos nusikalstamos veikos byla gali nepatekti į 2011 m. kovo 8 d. Teisingumo Teismo sprendime *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124) nustatyto principo taikymo sritį. Jeigu Teisingumo Teismas vis dėlto nuspręstų, kad tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, šis principas taikytinas, galimi jo taikymo apribojimai. Šiuo klausimu Jungtinės Karalystės vyriausybė teigia, kad sprendimas išsiųsti CS iš šalies dėl jos tam tikro nusikalstamo elgesio sunkumo atitinka viešosios tvarkos pagrindą, nes toks elgesys kelia aiškią grėsmę šios valstybės narės teisėtam interesui, t. y. siekiui apsaugoti socialinę sanglaudą ir ginti savo visuomenės vertybes. Ši vyriausybė nurodė, kad nagrinėjamoje byloje *Court of Appeal (England & Wales) (Criminal Division)* (Apeliacinis teismas (Anglija ir Velsas) (Baudžiamųjų bylų skyrius), Jungtinė Karalystė) sprendime, kuriuo atmetė CS apeliacinį skundą dėl jai skirtos laisvės atėmimo bausmės, pripažino, kad ji padarė sunkią nusikalstamą veiką.
- 35 Tuo remdamasi Jungtinės Karalystės vyriausybė pažymi, kad Direktyvos 2004/38 27 ir 28 straipsniuose valstybėms narėms numatyta galimybė išsiųsti iš savo teritorijos Sąjungos pilietį, be kita ko, jeigu jis padarė nusikalstamą veiką. Jeigu nebūtų pripažintos galimybės nustatyti išvestinės teisės gyventi šalyje, kylančios tiesiogiai iš SESV 20 straipsnio, apribojimų ir imtis išsiuntimo priemonių, tai reikštų, kad valstybė narė negali išsiųsti už tokios nusikalstamos veikos padarymą nuteisto trečiosios valstybės piliečio, jeigu jis yra Sąjungos pilietybę turinčio vaiko, gyvenančio savo pilietybės valstybėje narėje, vienas iš tėvų. Šiomis aplinkybėmis trečiosios valstybės piliečiui, turinčiam išvestinę teisę gyventi šalyje, būtų suteikiama didesnė apsauga nuo išsiuntimo iš šios valstybės narės nei Sąjungos piliečiui. Todėl valstybei narei turėtų būti suteikta teisė taikyti išvestinės teisės gyventi šalyje pagal SESV 20 straipsnį išimtį ir išsiųsti iš savo teritorijos tokį trečiosios valstybės pilietį, jeigu jis padaro tam tikro sunkumo nusikalstamą veiką, net jeigu tai reikštų, kad atitinkamas vaikas bus priverstas išvykti iš Sąjungos teritorijos, su sąlyga, kad toks sprendimas būtų proporcingas ir juo būtų paisoma pagrindinių teisių.
- 36 Pažymėtina, kad SESV 20 straipsnis neturi įtakos valstybių narių galimybei remtis išimtimi, susijusia būtent su viešosios tvarkos palaikymu ir visuomenės saugumo užtikrinimu. Tad, kadangi CS situacijai taikoma Sąjungos teisė, ji turi būti vertinama atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 7 straipsnyje įtvirtintą teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, ir ši straipsnį reikia aiškinti jį siejant su Chartijos 24 straipsnio 2 dalyje pripažinta pareiga atsižvelgti į vaiko interesus (šiuo klausimu žr. 2009 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *Detiček*, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, 53 ir 54 punktus).
- 37 Be to, reikia priminti, kad, siekiant pagrįsti Sąjungos piliečių ar jų šeimos narių teisės gyventi šalyje išimtį, sąvokos „viešoji tvarka“ ir „visuomenės saugumas“ turi būti aiškinamos siaurai – jų turinio valstybės narės negali nustatyti vienašališkai, be Sąjungos institucijų priežiūros (šiuo klausimu žr. 1974 m. gruodžio 4 d. Sprendimo *van Duyn*, 41/74, EU:C:1974:133, 18 punktą; 1977 m. spalio 27 d. Sprendimo *Bouchereau*, 30/77, EU:C:1977:172, 33 punktą; 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Orfanopoulos ir Oliveri*, C-482/01 ir C-493/01, EU:C:2004:262, 64 ir 65 punktus; 2006 m. balandžio 27 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-441/02, EU:C:2006:253, 34 punktą ir 2007 m. birželio 7 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai*, C-50/06, EU:C:2007:325, 42 punktą).

- 38 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad sąvoka „viešoji tvarka“ bet kuriuo atveju reiškia, kad, be socialinės tvarkos sutrikdymo, kuri sukelia bet koks įstatymo pažeidimas, turi kilti tikra, esama ir pakankamai rimta grėsmė vienam iš pagrindinių visuomenės interesų.
- 39 Dėl sąvokos „visuomenės saugumas“ pažymėtina, jog iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad ši sąvoka apima valstybės narės vidaus ir jos išorės saugumą, todėl grėsmė institucijų ir pagrindinių viešųjų tarnybų veikimui ir gyventojų išlikimui, taip pat rimto išorinių santykių arba taikaus tautų sugyvenimo sutrikdymo pavojus ir grėsmė kariuomenės interesams gali paveikti visuomenės saugumą (šiuo klausimu žr. 2010 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Tsakouridis*, C-145/09, EU:C:2010:708, 43 ir 44 punktus ir 2016 m. vasario 15 d. Sprendimo *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 65 ir 66 punktus). Teisingumo Teismas taip pat yra nusprendęs, kad sąvoka „visuomenės saugumas“ apima kovą su nusikalstamumu, susijusiu su narkotinių medžiagų platinimu veikiančiu organizuotoje grupėje (šiuo klausimu žr. 2010 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Tsakouridis*, C-145/09, EU:C:2010:708, 45 ir 46 punktus), ar terorizmu (šiuo klausimu žr. 2002 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Oteiza Olazabal*, C-100/01, EU:C:2002:712, 12 ir 35 punktus).
- 40 Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad jeigu sprendimas išsiųsti iš šalies grindžiamas tikra, esama ir pakankamai rimta grėsme viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui, atsižvelgiant į trečiosios valstybės piliečio, turinčio išimtinę Sąjungos pilietybę turinčių vaikų globos teises, padarytas nusikalstamas veikas, toks sprendimas gali atitikti Sąjungos teisę.
- 41 Vis dėlto šios išvados negalima padaryti automatiškai, remiantis vien suinteresuotojo asmens teistumu. Prireikus tokią išvadą nacionalinis teismas gali padaryti tik konkrečiai įvertinęs visas esamas ir reikšmingas bylos aplinkybes, atsižvelgęs į proporcingumo principą, vaiko interesus ir pagrindines teises, kurių laikymąsi užtikrina Teisingumo Teismas.
- 42 Atliekant tokį vertinimą, be kita ko, reikia atsižvelgti į atitinkamo asmens elgesį, jo gyvenimo atitinkamos valstybės narės teritorijoje trukmę ir teisėtą pobūdį, padarytos nusikalstamos veikos pobūdį ir sunkumą, suinteresuotojo asmens esamą pavojingumą visuomenei, vaiko amžių ir sveikatos būklę, taip pat jo šeiminių ir materialinę padėtį.
- 43 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamą nacionalinės teisės aktą vidaus reikalų ministras privalo priimti sprendimą išsiųsti iš šalies kitos nei Jungtinė Karalystė valstybės pilietį, nuteistą už nusikalstamą veiką, kuriam skirta ne mažiau kaip dvylikos mėnesių laisvės atėmimo bausmė, išskyrus tuos atvejus, kai tokiu sprendimu būtų „pažeistos nuteisto asmens teisės pagal Sąjungos sutartis“.
- 44 Taigi atrodo, kad pagal šį teisės aktą nustatomas sisteminis ir automatiškas ryšys tarp atitinkamo asmens teistumo ir jam taikomos išsiuntimo iš šalies priemonės arba bet kuriuo atveju esama prezumpcijos, pagal kurią tas asmuo turi būti išsiųstas iš Jungtinės Karalystės.
- 45 Tačiau, kaip matyti iš šio sprendimo 40–42 punktų, vien teistumu negalima pagrįsti sprendimo išsiųsti iš šalies, dėl kurio iš CS vaiko būtų atimta galimybė veiksmingai naudotis pagrindinėmis pagal Sąjungos piliečio statusą priklausančiomis teisėmis.
- 46 Remiantis šio sprendimo 40 punkte išdėstytais argumentais, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pirmiausia turėtų nustatyti, kas CS elgesyje ar jos padarytoje nusikalstamoje veikoje kelia tikrą, esamą ir pakankamai rimtą grėsmę vienam iš pagrindinių visuomenės ar priimančiosios valstybės narės interesų, kuria, remiantis viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo užtikrinimu, būtų galima pagrįsti sprendimą išsiųsti iš Jungtinės Karalystės.
- 47 Tai nagrinėdamas nacionalinis teismas turi įvertinti, pirma, CS nusikalstamo elgesio pavojingumo visuomenei laipsnį ir, antra, padarinius, kurių toks elgesys galėtų turėti atitinkamos valstybės narės viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui.

- 48 Atlikdamas šį vertinimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat turi atsižvelgti į pagrindines teises, kurių paisymą užtikrina Teisingumo Teismas, pirmiausia į Chartijos 7 straipsnyje įtvirtintą teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą (šiuo klausimu žr. 2010 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Tsakouridis*, C-145/09, EU:C:2010:708, 52 punktą), ir užtikrinti, kad būtų laikomasi proporcingumo principo.
- 49 Nagrinėjamu atveju, nustatant esamų interesų pusiausvyrą, reikia atsižvelgti į tai, kas labiausiai atitinka vaiko interesus. Ypatingą dėmesį reikia skirti vaiko amžiui, jo padėčiai atitinkamoje valstybėje narėje ir priklausymo nuo tėvų laipsniui (šiuo klausimu žr. 2014 m. spalio 3 d. EŽTT sprendimo *Jeunesse prieš Nyderlandus*, CE:ECHR:2014:1003JUD001273810, 118 punktą).
- 50 Remiantis tuo, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti: SESV 20 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos reikalaujama išsiųsti iš šios valstybės narės teritorijos į trečiąją valstybę pastarosios pilietį, turintį teistumą, nors jis faktiškai rūpinasi mažamečiu vaiku, šios valstybės narės, kurioje jis gyvena nuo gimimo ir nepasinaudojo teise laisvai judėti, piliečiu, jeigu dėl suinteresuotojo asmens išsiuntimo šis vaikas būtų priverstas išvykti iš Sąjungos teritorijos, ir taip iš jo būtų atimta galimybė veiksmingai naudotis pagrindinėmis pagal Sąjungos piliečio statusą priklausančiomis teisėmis. Tačiau išskirtinėmis aplinkybėmis valstybė narė gali imtis išsiuntimo priemonių su sąlyga, kad jos yra pagrįstos šio trečiosios valstybės piliečio elgesiu, kuris turi kelti tikrą, esamą ir pakankamai rimtą grėsmę vienam iš pagrindinių šios valstybės narės visuomenės interesų, ir jų imamasi atsižvelgus į įvairius esamus interesus, o tai turi patikrinti nacionalinis teismas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 51 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

SESV 20 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos reikalaujama išsiųsti iš šios valstybės narės teritorijos į trečiąją valstybę pastarosios pilietį, turintį teistumą, nors jis faktiškai rūpinasi mažamečiu vaiku, šios valstybės narės, kurioje jis gyvena nuo gimimo ir nepasinaudojo teise laisvai judėti, piliečiu, jeigu dėl suinteresuotojo asmens išsiuntimo šis vaikas būtų priverstas išvykti iš Sąjungos teritorijos, ir taip iš jo būtų atimta galimybė veiksmingai naudotis pagrindinėmis pagal Sąjungos piliečio statusą priklausančiomis teisėmis. Tačiau išskirtinėmis aplinkybėmis valstybė narė gali imtis išsiuntimo priemonių su sąlyga, kad jos yra pagrįstos šio trečiosios valstybės piliečio elgesiu, kuris turi kelti tikrą, esamą ir pakankamai rimtą grėsmę vienam iš pagrindinių šios valstybės narės visuomenės interesų, ir jų imamasi atsižvelgus į įvairius esamus interesus, o tai turi patikrinti nacionalinis teismas.

Parašai.